

Twaalfde zondag na Trinitatis

Dertiende na Pinksteren/23e door het jaar

1543/Genève 1551

Gij hebt mijn tegenstand gebroken,
Gij zijt het einde van mijn strijd.
Gij kunt mijn harte vrede brengen,
omdat Gij enkel vrede zijt!
Gij hebt mijn donker hart geopend.
Wie houdt het voor dit schijnsel dicht?
Gij kunt het duister hart verlichten,
wijl Gij niets anders zijt dan licht!

2. Gij hebt mij, minnaar van mij zelve,
weer aan mijn naaste toegewijd.
Gij kunt mijn hart met liefde vullen,
omdat Gij enkel liefde zijt!
In liefde zijt Gij neergekomen,
bij Adams kind woont nu Gods kind.
Ik wil het iedereen vertellen,
dat wie U vindt slechts liefde vindt!

Willem Catharinus Krijgers Janzen

Gezangboek Evangelische Broedergemeente

NIEMAND LEEFT VOOR ZICHZELF

Nie - mand leeft voor zich - zelf,
nie - mand sterft voor zich - zelf.
Wij le - ven en ster - ven voor God on - ze Heer:
aan Hem be - ho - ren wij toe!

Gezangen voor Liturgie

Over de liturgie

De eerste gemeente die het evangelie van het nieuwe lectionarium hoorde verstond de symboliek ervan maar al te goed. Storm en gevaar, het oerwater dat weer opkomt - en de Heer is niet merkbaar aanwezig, en als Hij komt is Hij vreemd, anders.

In de aantekeningen bij deze zondag van een aantal jaren geleden staat: 'Het water is het doodsgEBied, dat de Heer oversteekt; en de zijnen neemt Hij mee. Als een mens zijn uitgestoken hand grijpt - zich laat grijpen, wordt hij gered'. Dat element vinden wij in de liturgie voor deze zondag steeds terug: 'Zult gij ons niet doen herleven, opdat uw volk zich in U verheuge?', zo psalm 85,7, en in psalm 70 vinden wij die bekende woorden uit de getijdenviering: 'Haast U, o Heer, tot mijn hulp, en wees tot mijn redding gereed'. Gezang 15 volgt psalm 103, waar de kwetsbaarheid van het menselijk bestaan contrasteert met de Heer van alle redding. Gezang 467 bezingt die overwinning van de Heer op de oer-tegenkrachten en het eerste gebed doet een beroep op de Heer om te voltooien wat Hij begonnen is - dat impliceert alles.

Als is gelezen

Exodus 39,32-43 (36,8-39,43) (K.S.)

Een grote, heerlijke onderwijzing

'God schiep de hele wereld in 6 dagen, maar Hij had er 40 nodig om Mozes aanwijzingen te geven voor de tabernakel. In weinig meer dan 1 hoofdstuk kon de structuur van de aarde worden beschreven, maar voor die van de tabernakel waren er 6 nodig', schreef Herman Witsius rond 1700. Men krijgt de indruk dat hij met dit door hem vastgestelde feit niet zo blij was. Ex. 25-31, waarover hij hier spreekt, zal niet tot zijn favoriete bijbelgedeelten hebben behoord. En laten nu die 6 hoofdstukken dan ook nog bijna onveranderd herhaald worden in Ex. 36-40. Aardig puzzelwerk voor literaire critici, maar stof voor een eredienst? Als we dit lezen in begin september kan het ons, lijkt het, hoogstens dienen als een onverwachte illustratie bij het nu weer begonnen repetitiewerk op de scholen. Het valt niet mee om nu te blijven volhouden de hele pentateuch aan het woord te laten komen. Maar we mogen niet ophouden. Juist nu niet. Want nu we nl. dit voor de prediking onbekende terrein verkennen, blijkt wel hoezeer we ons vaak laten leiden door onze eigen voorkeur, die zich in de tekstkeus doorgaans beperkt tot mooie geschiedenissen. Maar zo lopen we gevaar de bijbel voor een groot gedeelte het zwijgen op te leggen. Om dat te voorkomen zullen we er achter moeten zien te komen waarom juist onderwerpen als deze zoveel voor de schrijvers betekenden, zoals wel blijkt uit de ruime aandacht die eraan wordt geschonken. Waarom juist met deze hoofdstukken een profetenlezing als Jes. 42,21 verbonden kon worden: 'De Here had er behagen in terwille van Zijn gerechtigheid een grote, heerlijke onderwijzing te geven.' Op een of andere manier moeten ook wij proberen iets over te brengen van de vreugde die de eerste hoorders aan deze herhaalde boodschap moeten hebben beleefd.

De herhaling was een in het oude oosten vaker gebruikt stijlmiddel om het belang van een zaak mee aan te geven. Wat hier ook meespeelt is de verzekering van de nauwgezetheid, waarmee de aanwijzingen worden uitgevoerd. Tenslotte gaat het om een opdracht van God. Dat wordt steeds weer herhaald met de woorden: 'zoals de Here Mozes geboden had'.

Bij vergelijking van de hier beschreven uitvoering met de aanwijzingen van Ex. 25vv. zien we dat sommige gedeeltes zijn weggelaten. In bijna alle gevallen betreft het zaken die niets te maken hebben met de fabricage van de tabernakel en toebehoren. Het gaat om voorschriften over het gebruik, de plaats e.d. Dit soort aanwijzingen is apart ondergebracht in Ex. 40. Opvallend is de verandering van plaats van de tabernakel in het geheel. Stonden de aanwijzingen hiervoor in Ex. 26 pas ná die voor de ark, tafel en kandelaar. De beschrijving van de bouw ervan staat vóóran. Dat is niet zonder betekenis. Door deze volgorde heeft de beschrijving nl. het vaste patroon voor de beschrijving van bouwwerken gekregen: van buiten naar binnen. Dat herinnert, en daar gaat het nu om, aan de beschrijving van de bouw van het voor Israël belangrijkste bouwwerk: de tempel in Jeruzalem (1 Kon. 6-8; vgl. ook Ex. 40,35 met 1 Kon. 8,10v.). Door dit verband te leggen kunnen wij het feestelijk karakter van onze tekst misschien wat beter aanvoelen. We vinden het ook in de traditie terug, die 1 Kon. 8 heeft gebruikt als profetenlezing bij deze hoofdstukken. Daar komt dan nog bij dat we deze zondag ook nog de psalm van Salomo, Ps. 72 zingen. Daarin wordt dan meteen de lijn doorgetrokken en getoond wat Gods wonen bij de mensen, in dit geval de koning, uitmaakt.

Cassuto maakt ons nog attent op een verband, dat Witsius op een heel andere manier ook legt, met Gen. 1-2. De afsluiting van dit zo belangrijke werk herinnert aan het slot van het scheppingsverhaal. Vgl. vers 32a met Gen. 2,1: 'alzo werden voltooid....' En vers 43 met Gen. 1,31: 'En God zag alles wat Hij gemaakt had...' Zo kan het maken van de tabernakel worden vergeleken met de schepping van de aarde: het plaatsmaken voor het heil van God. God noemde zijn schepping goed. Mozes reageerde op zijn manier positief op het geleverde werk. Hij zegende de Israëlieten. De arbeiders, maar ook de rest van het volk, dat, zoals in 36,5-8 nog eens werd verteld, zijn steentje in de vorm van rijkelijke gaven wel bijgedragen had. Mozes' zegen is een blijk van solidariteit uit dank en waardering. Ook dat is, na Ex. 32, reden tot grote vreugde: mensen kunnen zich gruwelijk bezondigen, maar hoeven door zo'n misstap nog niet afgeschreven te zijn als werkers voor God.

Dertiende zondag na Trinitatis

Veertiende na Pinksteren/24e door het jaar

Heinrich Albert 1642

Liefde, die mij hebt geschapen
naar Gods eigen heerlijk beeld;
Liefde, die mij zo genadig
na de val weer hebt geheeld:
Liefde, aan U geef ik mij,
dat ik eeuwig de uwe zij.

2. Liefde, die mij hebt verkoren
en mij zalig maakt en rijk;
Liefde, die als mens geboren
mij in alles werd gelijk:
Liefde, aan U geef ik mij,
dat ik eeuwig de uwe zij.
3. Liefde, die voor mij wou sterven
na de allerbangste strijd;
Liefde, die mij kon verwerven
vrede, rust en zaligheid:
Liefde, aan U geef ik mij,
dat ik eeuwig de uwe zij.
4. Liefde, Gij de weg ten leven,
licht en waarheid, geest en woord;
Liefde, die zich gans wil geven
aan elk die uw roepstem hoort:
Liefde, aan U geef ik mij,
dat ik eeuwig de uwe zij.
5. Liefde, die mijn hoop doet dagen,
daar Gij biddend voor mij pleit;
Liefde, die mijn straf wou dragen
en met vrijspraak mij verblijdt:
Liefde, aan U geef ik mij,
dat ik eeuwig de uwe zij.
6. Liefde, die van alle vrezin
ook in 't doodsdal mij bevrijdt;
Liefde, die mijn borg wil wezen,
dat 'k ontwaak tot heerlijkheid:
Liefde, aan U geef ik mij,
dat ik eeuwig de uwe zij.

Johann Scheffler

Gezangboek Evangelische Broedergemeente

Over de liturgie

'Zo waarachtig als ik leef, spreekt de Heer: voor Mij zal alle knie zich buigen, en alle tong zal God loven'. Rom. 14,11. Je mist alle zin van deze liturgie die in Rom. 14,11 door Paulus aan Jesaja ontleend wordt, als je niet duidelijk ziet, dat het hier gaat om die Koning en zijn eer, niet domweg omdat Hij de hoogste is, maar om het hoe, om de kwalificatie van zijn koningschap. Hij is de bevrijder uit de ballingschap en uit de dood, Hij is niet minder Heer over de levenden dan over de doden. Hij is degene die 'recht verschaft aan de ellendigen van het volk'. Hij redt de armen, verbrijzelt de verdrukker. Dat staat allemaal in psalm 72, die adventpsalm die dankzij de psalmenreeks nu in deze tijd opnieuw aan de beurt komt. Het zou goed zijn om die psalm heel dichtbij de lezing uit Rom. 14 te zingen! Het is dan nog maar de vraag wie wat uitlegt: de psalm de profeet (in de brief) of omgekeerd!

Als is gelezen

Exodus 40 (K.S.)

Conclusie

Het slot van het boek Exodus wil duidelijk een samenvatting geven van het voorafgaande. Dat blijkt alleen al uit de structuur van dit hoofdstuk. Het vertoont nl. dezelfde opbouw als Ex. 25-39: aanwijzingen (Ex. 25-31/40,1-16) gevolgd door de beschrijving van de uitvoering in vrijwel gelijkkluidende termen (35-39/40,18-33). En net zoals in 35-39 vinden we hier een sterke nadruk op de nauwgezetheid waarmee de aanwijzingen worden opgevolgd. Bij bijna elke handeling wordt vermeld dat het gebeurt, 'zoals de Here Mozes geboden had'. In Ex. 40 wordt het werk aan de tabernakel voltooid en betreft God deze woning. Daarmee zijn de eerder in dit boek gedane beloften vervuld (25,8 en 29,45). De centraal geplaatste tijdsaanduiding in vers 17 maakt duidelijk dat nu een periode is afgesloten, die begon bij de aankomst bij de Sinaï (19,1), zeven maanden geleden. Inmiddels is de plaats van Gods aanwezigheid verlegd van de berg hoog boven de mensen naar de tent der samenkomst. Nu kan met nadruk worden herhaald dat God Zijn volk leidt (vgl. 13,22). In vers 33 wordt mogelijk nog verder teruggegrepen. Het doet, zoals dat ook al het geval was met Ex. 39, denken aan de afsluiting van het scheppingsverhaal, wanneer God terugziet op het voltooide werk (Gen. 2,2).

Concentratie

Behalve het terugblikkend concluderende biedt Ex. 40 ook uitzichten. In dit hoofdstuk vinden we een concentratie van verleden en toekomst op het centrale heilsfeit, dat God een woning neemt onder de mensen. Vooruitgrijpend worden hiermee nu de zalving van de priesters (Lev. 8) en de zalving van de tabernakel en zijn gerei (Num. 7,1) verbonden. Die zullen later nog wel ter sprake komen. Hier wordt duidelijk gemaakt dat deze zalving d.i. heiliging en legitimatie voor en door God, consequenties van Gods willen wonen onder de mensen is. Ook de verzen 34-38 staan eigenlijk te vroeg. Ze functioneren pas in Num. 9,15vv, als het volk weer vertrekt. Toch hebben ze hier in zoverre hun juiste plaats als ze aangeven waar deze leiding zijn oorsprong heeft.

Continuïteit

Vers 35 is opvallend. Om te beginnen doet het denken aan 1 Kon. 8,10v (zie hiervoor bij Ex. 39). Verder zien we hier dat zich een verandering van de positie van Mozes heeft voltrokken. Hij was als middeelaar in de voorafgaande gebeurtenissen tot eenzame hoogten gestegen boven het volk uit. Hij kon als enige God naderen (24,12-24). Maar nu God is neergedaald, kan hij opeens Gods aanwezigheid niet meer verdragen. Mozes vervult nu geen uitzonderingspositie meer. In plaats van dit te beschouwen als een degradatie voor Mozes, kunnen we dit zien als een verheugende verbetering van de relatie van God Zijn volk. Het contact met God is nu niet meer gebonden aan één (profetisch) persoon, maar zal voortaan de zaak van de priesters zijn. Daardoor kan het volk zich verzekerd weten van de continuïteit van de relatie die God met Israël is aangegaan. Want het blijvende van het priesterschap wordt in Ex. 40 sterk benadrukt. In vers 15 wordt gesproken over een 'altoosdurende priesterschap'. Daarnaast wordt steeds al de volgende generatie priesters genoemd, nl. de zonen van Aäron. Zo is heel dit slothoofdstuk vervuld van belofte dat God verder zal gaan met Zijn volk. Daarom zullen de verzen 36-38 ook wel niet zomaar aan het eind van dit boek zijn gezet.

Eerste zondag van de voleinding

Eenentwintigste na Trinitatis/32e door het jaar

Ten paradijze

Ten pa-ra-dij-ze ge-lei-den u de en-ge-len.

Dat bij uw aan-komst u be-groe-ten mo-gen de mar-te-la-ren.

Zij ge-lei-den u tot in de he-mel-se Stad, Je-ru-za-lem.

Mo-ge 't koor der en-ge-len u met vreug-de ont-van-gen.

En als La-za-rus, de ar-me van wel-eer,

zult gij voor eeu-wig in het land van vre-de zijn.

Gezangen voor Liturgie

Over de liturgie

In 1 Tess. 4, 16 zie je hoe Paulus het vóór zich ziet: het duidelijke, heel concrete ritueel van de wederkomst. Een aartsengel roept, als de ceremoniemeester bij de intrede der gasten bij een grote ontvangst, er klinkt een trompetsignaal (de sjofar?). Het lijkt precies op wat kleine groten en grote groten voor zich op aarde inrichten en aanrichten, maar het is het totaal andere gebeuren: Opnieuw zal Hij afdalen om ons te doen opgaan!

We hebben maar moeite met zulke beelden, alleen in liederen zingen we er naar hartelust in mee, denk maar aan gezang 265:

Daar zijn de muren transparant,
de deuren parelmoer,
de sterke plaatsen diamant,
zilver en goud de vloer.

Maar dát is poëzie, verbeelding, verdichting, waarheid op een andere manier gezegd. Maar zo is het bij Paulus natuurlijk ook, het is geen protocol, het is een levend, hoopvol visioen.

Als is gelezen

Leviticus 13 (K.S.)

Op de zondagen van de Voleinding

Het doet wat vreemd aan om op de eerste twee zondagen van de Voleinding te lezen over de wetten met betrekking tot huidziekten. Wie de moeite neemt om Lev. 13 en 14 helemaal door te lezen wordt daarvoor niet beloond. Men krijgt de indruk in een antiek medisch handboek verzeild te zijn geraakt. Toch kan men de keuze voor Lev. 13 en 14 gevolgd door Lev. 16 voor de lezingen aan het slot van het kerkelijk jaar, wanneer men nadenkt over de voleinding, gelukkig noemen. De thematiek van het al of niet verstoten worden uit de gemeenschap past uitstekend in dit kader. Men vergelijkte slechts de evangelielezing voor deze zondag, Mat. 25, 1-13. Ook daarin is sprake van die zuivering-wekkende mogelijkheid dat men buitengesloten blijft. Wanneer de Joden bij Lev. 13-14 lezen uit Jes. 57, 17-19 leggen zij een soortgelijk verband. Bij Jesaja vindt men dan ook de hoop die men in deze wetten van Leviticus zo node mist. Jes. 57, 17 vertelt hoe God in zijn toorn zijn volk sloeg, zoals Hij volgens Lev. 14, 34 de mensen kan slaan met ziekte, maar het uiteindelijk weer zal genezen en troosten en vrede geven (v. 18-19).

Wanneer men zo let op de door de traditie gelegde verbanden en de hier min of meer toevallig plaats in het kerkelijk jaar, zou men de lezingen voor de komende drie zondagen als volgt kunnen thematiseren: in Lev. 13 gaat het vooral om de scheiding; in Lev. 14 om de vereniging (vgl. Jes. 57, 19: vrede voor wie nabij is en voor wie ver is) en tenslotte dan in Lev. 16 om de definitieve beslissing, de keuze tussen leven en dood.

De uitsluiting van de onreine

Het is niet duidelijk om welke ziektes het hier gaat. Vanouds dacht men aan melaatsheid. Maar dat was in die tijd ongeneeslijk, terwijl Lev. 14 de mogelijkheid van genezing openhoudt. En verder wordt dit verschijnsel met textiel (13, 47-58) en huizen (14, 13-53) in verband gebracht. Het is daarom wellicht het beste om zo algemeen mogelijk over uitslag te spreken. Hoe dat alles er precies uitzag en wanneer men wel of niet onrein verklaard moest worden is hier nu niet zo belangrijk. Van veel meer belang is het om op te merken dat het wordt gezien als een plaag (13, 2, 3 enz.) NBG vertaalt hier vrij letterlijk met 'de plaag der melaatsheid', KBS alleen met 'huidziekten'. De eigenlijke betekenis van dit woord is aanraking, nl. aanraking door een boven-natuurlijke kwaadaardige macht. Dat geeft meteen de ernst van de zaak aan vanuit godsdienstig oogpunt. We kennen dit ook wel uit het N.T. waar ziektes worden toegeschreven aan de kwade werking van demonen. Aan iemand die geteisterd werd door een huidziekte kon iedereen zien dat hij in de machtsfeer van het kwade vertoeft. Hij is getekend.

Omdat de geslagene zich in die sfeer van de dood bevindt, moet hij zich daar ook naar kleden. Het gescheurde kleed en de hier voorgeschreven haardracht horen bij de rouw over de dood (v. 45 vgl. o.a. 2 Sam. 1, 11 en Ez. 24, 17, 22). Koning Azarja, die met dezelfde ziekte geslagen werd, moest zich terugtrekken in het 'Huis van de Vrijheid', zoals er letterlijk staat in 2 Kon. 15, 5, een eufemisme voor het dodenrijk. En niet voor niets wordt het ook de ziekte van Egypte genoemd (Deut. 7, 15; 28, 27, 35, 60; vgl. ook Am. 4, 10). Egypte is immers als het dodenrijk waarin men afdaalt. De klank van het woord voor uitslag lijkt zelfs op die van het Hebreeuwse woord voor Egypte. Heel opmerkelijk is dat enkele schrijvers uit de klassieke oudheid de melaatsheid speciaal met Egypte verbinden.

Het is te begrijpen dat iemand die in de sfeer van de machten van het dodenrijk vertoeft ver af staat van de Heer die Israël juist bevrijdde uit het doodsland Egypte. Daarom hoort zo iemand niet thuis in de gemeenschap van het volk waar God nu zijn woning heeft. De voorgeschreven roep van de geslagene (v. 46) is in schril contrast met de Hebreeuwse naam van dit boek 'Hij roept', waarmee de nabijheid tussen God en zijn volk wordt aangeduid.

De harde werkelijkheid achter dit hoofdstuk is natuurlijk ook in onze tijd maar al te goed herkenbaar. Onze samenleving kent vele getekenden en uitgestoten. Daar mag men met de hierboven gegeven 'geestelijke' verklaring niet over heen zweven. Wie bijv. daartoe op de wereldlepradag op 29 jan. 1984 niet in staat was, zou wellicht op deze zondag nog aandacht aan deze uitgestoten kunnen geven met behulp van het materiaal dat de Nederlandse Stichting voor Lepra-bestrijding onder de pastores verspreidt.

Tweede zondag van de voleinding

Tweëntwintigste na Trinitatis/33e door het jaar

LIED AAN HET LICHT

d=48

Licht dat ons aan-stoot in de mor-gen,
voor-tij-dig licht waar-in wij staan
koud, één voor één, en on-ge-bor-gen,
licht o-ver-dek mij, vuur mij aan.
Dat ik niet uit-val, dat wij al-len zo
zwaar en droe-vig als wij zijn
niet uit-el-kaars ge-na-de-val-len
en doel-loos en on-vind-baar zijn.

2. Licht, van mijn stad de stedehouder,
aanhoudend licht dat overwint.
Vaderlijk licht, steevaste schouder,
draag mij, ik ben jouw kijkend kind.
Licht, kind in mij, kijk uit mijn ogen of
ergens al de wereld daagt
waar mensen waardig leven mogen
en elk zijn naam in vrede draagt.
3. Alles zal zwichten en verwaaien
wat op het licht niet is geijkt.
Taal zal alleen verwoestend zaaien
en van ons doen geen daad bekijft.
Veelstemmig licht, om aan te horen zo-
lang ons hart nog slagen geeft.
Liefste der mensen, eerstgeboren,
licht, laatste woord van Hem die leeft.

t.H. Oosterhuis/m. A. Oomen

Gezangen voor Liturgie

Over de liturgie

Weer duisternis en licht! In 1 Tess. 5,4v. Hoe vaak komt het in de Bijbel en in de liturgie dus ook voor! Het sterkst in de paasnacht, waar de paaskaars het tegen het duister van de wereld opneemt.

Beschuldigingen van 'romantiek' liggen op de loer, maar Paulus trekt er merkwaardig nuchtere conclusies uit: de dag des Heren kan jullie niet onverhoeds overvallen, want jullie zijn (ook midden in de wereldnacht, voeg ik dan toe) kinderen van het licht, kinderen van de dag. En dan zie je het aankomen, je hoort gewoon niet meer bij de duisternis die van dat licht opschrikt. En weer valt dan het woord 'nuchter' (vers 8), duidelijk ook in de verdediging tegen verwijten van onnuchterheid, extase, irrationaliteit, uitstijgen boven de werkelijkheid... Maar het geldt voor deze werkelijkheid, deze aarde; daarover gaat het ook in psalm 80,7 (in de berijming):

Dan zullen wij niet van U wijken,
uw naam zal op ons voorhoofd prijken,
uw naam is ons al uw gelaat:
een sterrebeeld, een dageraad.
Laat lichten ons uw aanschijn, Heer,
doe ons opstaan en help ons weer.

Als is gelezen

Leviticus 14 (K.S.)

De reiniging van het kwade

Zoals bij Lev. 13 al is opgemerkt kan men de lezing van Lev. 14 goed betrekken bij deze bepaalde zondag van het kerkelijk jaar door de reiniging op grond waarvan de uitgestotene weer in de gemeenschap wordt opgenomen in messiaans perspectief te zien. Het is van belang voor een goed begrip van de tekst om op te merken dat het in Lev. 14 strikt genomen niet gaat om de genezing van de ziekte. Die wordt hier slechts achteraf geconstateerd en vervolgens definitief vastgesteld. Men beschouwde de zieke immers als een getekende, gevangen in de macht van het kwade. Wil men onder die demonische invloed uit komen, dan is men nog niet klaar wanneer de uiterlijke tekenen daarvan zijn verdwenen.

De bevrijding uit de macht van de dood geschiedt op een manier die daarbij past. Men gebruikt daarvoor o.a. twee vogels. Nu zijn de vogels die men doorgaans gebruikt voor offers vrijwel altijd duiven, zoals bijv. ook in v. 22. De in v. 4 vv. genoemde vogels zijn echter piepende of tjilpende vogels die behalve in Lev. 14 nooit gebruikt worden in de offerdienst. De keuze voor dit soort vogels bij de zuiverende rite heeft te maken met het feit dat het hier om de afweer tegen demonen, boze dodengeesten gaat. Omdat men zich die voorstelde als wezens die piepen en tjilpen wanneer men ze om raad vraagt (Jes. 8,19), zijn die soort vogels bij uitstek geschikt voor riten die tegen hen zijn gericht. De demonen die het leven van de door hen geslagene hadden opgeëist moeten dat nu terug geven via het bloed, de drager van het leven, van de vogel en ze moeten nu zelf verdwijnen zoals de vogel die wordt vrijgelaten (v. 5-7).

Nu hij gereinigd is, is hij die ziek was ook vrij van de dood en kan hij de tekenen die wijzen op de aanwezigheid van de dood weg doen: hij mag zich scheren en zich in een schoon gewaad kleden (v. 8-9).

In Lev. 13 en 14 blijkt dat de demonische invloeden geheel de mens omvatten: hij moet van top tot teen worden gereinigd (14,14 en 17). Maar het gaat nog verder: ook de kleding en de huizen kunnen aangestast zijn. Dat tekent de grote invloed van die dodelijke machten, die een mens afhouden van de Here en zijn weg. Die op het eerste gezicht zo overdreven aandacht voor de reinheid is daarom volledig op zijn plaats. Het gaat erom dat men bedacht is op de overal doordringende macht van het kwade. Daarom is er ook in de visioenen van de messiaanse verwachting sprake van het zuivere vaatwerk (Zach. 14,20-21) en de gereinigde kledij (Zach. 3,4-5, Mat. 22,11, Op. 3,4 enz.).

Tekenen van de messiaanse toekomst

Er zijn een aantal verhalen over het geslagen zijn en de genezing daarvan die ons attent maken op die messiaanse toekomst, waarin elke doodsmacht overwonnen is.

Uit het Oude Testament is dat het bekende verhaal van de genezing van Naäman (2 Kon. 5), waarover in dit verband al uitgebreid is geschreven in dit tijdschrift (zie de aantekeningen voor 8 nov. 1981).

Wanneer van Jezus van Nazaret verteld wordt hoe hij melaatsen niet ontwijkt, maar aanziet (Luc. 17,14) en aanraakt (Mat. 8,3) wordt ons daarmee duidelijk gemaakt dat Gods koninkrijk doorbreekt en dat de machten van de dood worden overwonnen.

Veelbetekend is het dat Jezus bij de uitzending van zijn discipelen ze ook opdraagt om melaatsen te reinigen en boze geesten uit te drijven. Want Gods koninkrijk is gekomen (Mat. 10,7-8). Waar de gemeenschap met Jezus gestalte krijgt is er geen plaats meer voor de machten, maar wél voor hen die in een wereld geregeerd door die machten worden uitgesloten, omdat ze niet productief of alleen maar anders dan normaal zijn.